

MÜLTECİLERLE İLGİLİ ENFEKSİYONLARIN ÖNLENMESİ

Dr. Cumhuri Artuk
GATF Enf. Hst. ve Kl. Mik. AD.
Klimik Ankara Toplantıları, 30.12.2015

MÜLTECİ TANIMI

- Irkı, dini, milliyeti belli
- Zulüm göreceği konusunda haklı korku taşıyan
- Bu yüzden ülkesinden ayrılan
- Korkusu nedeniyle geri dönemeyen
- Dönmek istemeyen kişi

TANIMLAR

GÖÇMEN

- Daha iyi bir hayat arayışında
- İsteyerek ülkesini terk eden kişi

SIĞINMACI

- Mülteci statüsü için müracaat etmiş/edecek
- Henüz mülteci statüsü onaylanmamış

Birleşmiş Milletler (BM) Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1951 Sözleşmesi

GÖÇLERİN ÖNEMİ

- Göçle gelen enfeksiyonlar...
 - Gidilen yerde insidansın artması
- Küresel ölçekte yayılabilir
- Ab direnci yayılabilir

TEMEL SORUNLAR

- Güç yaşam koşulları
 - Barınma
 - Beslenme
 - Şiddete maruz kalma
- Sosyal hizmetlere erişim
- Sağlık hizmetine erişim

Healing TD, Pelly MD. Refugees and disasters. In: Parry E, Godfrey R, Mabet D, Gill G (eds) Principles of Medicine in Africa. Cambridge University Press, 2004: pp 77-86

SAĞLIK SORUNLARI

- Beslenme bozuklukları
 - Büyüme gelişme gerilikleri
- Bulaşıcı hastalıklar, salgınlar
- Şiddet ve işkence
- Cinsel istismar
 - İstenmeyen ve riskli gebelikler
 - Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar
- Ruhsal hastalıklar

*A study of asylum seeker with special needs. London, UK. Refugee Council, 2005.
Handbook for emergencies. 3rd Edition. Geneva. UNHCR, 2007.*

SALGINLARIN ANA NEDENLERİ

- Yetersiz barınma
 - İçilebilir su kaynaklarının sınırlı olması
 - Çevre hijyeninin kötü olması
 - Besin maddelerinin yetersiz olması
- Sağlık güvencesinin yetersizliği
 - Hastalıkları gizleme
 - Düşük aşılama oranı
- Kalabalık

POPÜLASYON

- Yaş
- Genetik özellik
- Yoksulluk
- Beslenme durumu
- Temas öyküsü
- Aşılama durumu
- Genel fiziksel durumu

ÇEVRE

- Barınma
- Rakım
- Nem
- Sanitasyon
- Besin kaymağı
- Su kaynağı
- İklim değışiklikleri
- Aşırı kalabalık
- Temel hizmetler

ETKEN

- Virulansı
- Bulaştırıcılık oranı
- İlaçlara duyarlılığı
- Bulaş yolu
- Dayanıklılığı

BULAŞ YOLLARI

- Gıda ve su kaynaklı bulaş
- Vektörle bulaş
- Temasla bulaş
- Solunum yoluyla bulaş

MÜLTECİ KONTROL STRATEJİLERİ

ABD

- Tüberküloz
- Sıtma
- Barsak/Doku parazitleri
- CYBH

Avustralya

- Tüberküloz
- Sıtma
- Hepatitler/HIV
- Şistozomiyaz
- Helmintler
- CYBH

U.S. Department of Health and Human Services.

Murray RJ, et al. The Australasian Society for Infectious Diseases guidelines for the diagnosis, management and prevention of infections in recently arrived refugees: an abridged outline. Med J Aust. 2009 Apr 20;190(8):421-5.

AVRUPA

- HIV/AIDS
- Tüberküloz
- Kızamık
- Enterik ateş
- Şistozomiyaz
- Giyardiyaz

ECDC. Technical Document :Infectious diseases of specific relevance to newly-arrived migrants in the EU/EEA. 19 November 2015

BİZ NE YAPIYORUZ?

- Kızamık
- Polio
- HAV/HBV/HCV
- HIV
- Sifiliz
- Tüberküloz
- Pnömoni

KORUNMA, ÇEVRE SAĞLIĞI

- Temiz su sağlanması
- Uygun atık kontrolü
- Barınak sağlanması

Dang K. Strategies in Infectious Disease Prevention and Management Among US-Bound Refugee Children. Curr Probl Pediatr Adolesc Health Care 2014;44:196-207.

KORUNMA-2

- Düzenli bilgi toplama sisteminin oluşturulması
- Birincil sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi
 - Erken tanı, tedavi
 - Aşılama
 - Sağlık eğitimi (bilgilendirme)

Dang K. Strategies in Infectious Disease Prevention and Management Among US-Bound Refugee Children. Curr Probl Pediatr Adolesc Health Care 2014;44:196-207.

SAĞLIK HİZMETLERİNDEKİ SORUNLAR

Mülteciden kaynaklanan

- Dil, iletişim sorunları
- Kültürel farklılıklar
- Sağlık hizmeti hakkını bilmemek
- Çekingenlik
- Kimliğini ispatlayamamak

Kamptan kaynaklanan

- Sağlık çalışanının deneyimsiz olması
- Sağlık kuruluşuna ulaşımда zorluk
- İstismar

*Altındış M. Türkiye'deki mülteciler, salgın hastalıklar ve korunma.
Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi, 2013; 28: 64-67.*

KAMP YAŞAMI

- Türkiye’de 10 ilde, 25 kamp
- 267.108 mülteci
- Avantajları
- Dezavantajları

KAMPLARIN AVANTAJLARI

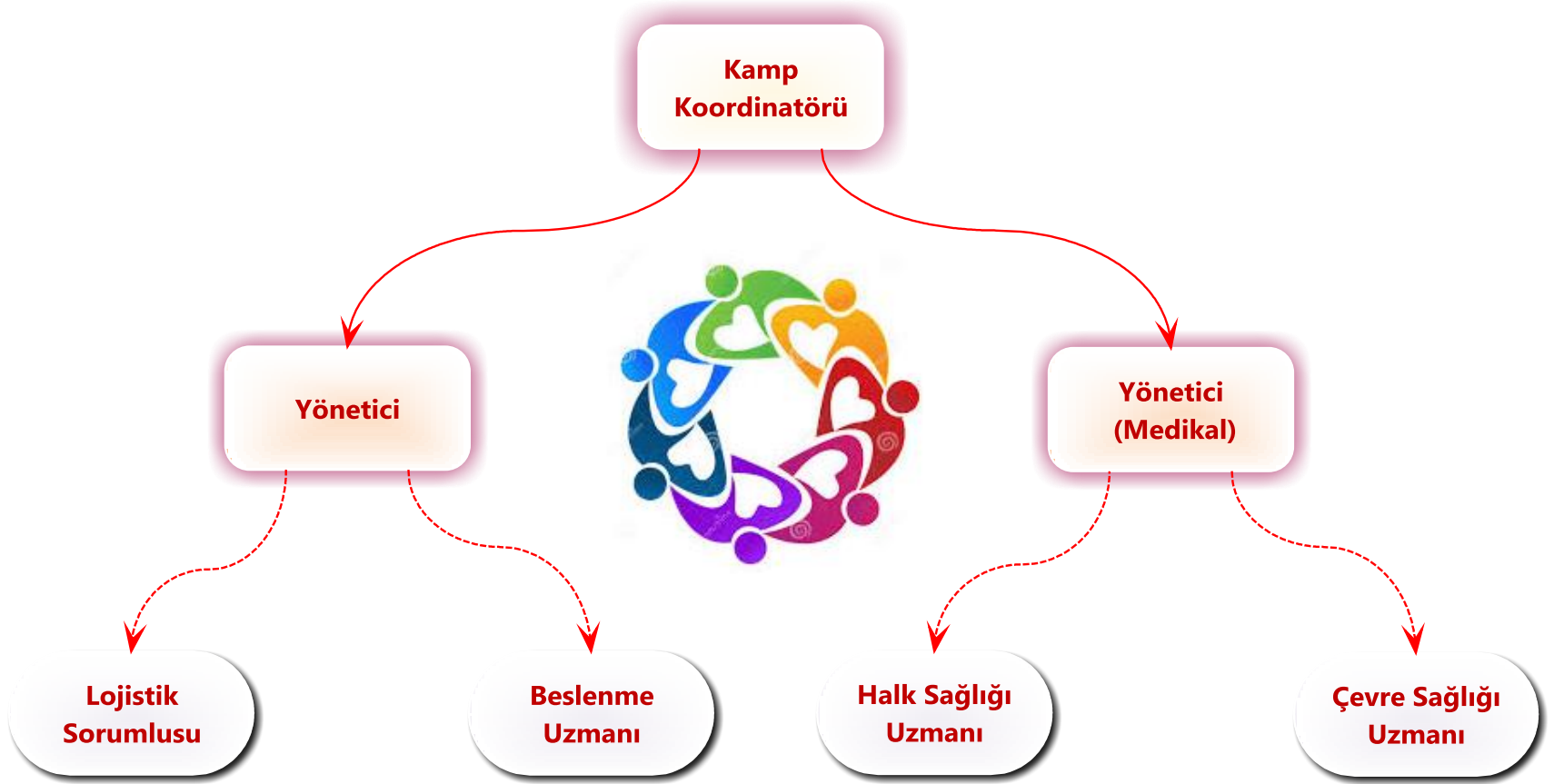
- Sığınma ve koruma sağlar
- Geçici bir durum için uygun ortam
- Nüfus takibi kolay
- Mültecilerin göz önünde olmasını sağlar
- Kolay planlama
- Sağlık durumlarının takibi
- Aşılama
- İhtiyaçların değerlendirilmesi

KAMPLARIN DEZAVANTAJLARI

- Aşırı kalabalık nüfus
- Salgınlar
- Dış yardımlara bağımlılık
- Sosyal izolasyon
- Kamp içinde güvenlik sorunları

HIZLI DEĞERLENDİRME EKİBİ

ACİL DURUM

- Kaba ölüm hızı >1 ölüm/10.000 gün
- Beş yaş altı ölüm oranı >2 ölüm/10.000 gün
- Güvenli su temini
- Çöplerin kontrolü
- Temel hijyen kurallarına uyumu ↗
- Kızamık'ta çocukların %90 ↗ aşılınması
- Ciddi sıtma vaka sayısını yarıya indirmek

ACİL DURUM SONRASI DÖNEM

- Kaba ölüm hızı <1 ölüm/10.000 gün
- Tbc olgularının en az %70'nin tespiti,
Tanı konulanların en az %85'nin tedavi edilmesi
- Toplumun HIV bilgi düzeyini yükseltmek,
Korunma yöntemlerini yaygınlaştırmak

Public health guide for emergencies. The Johns Hopkins and the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies.

ERKEN TANI

- Olası enfeksiyona yönelik sistemlerin sorgulanması
 - Ateş
 - Gece terlemesi
 - Kilo kaybı
 - Öksürük, hemoptizi
 - İshal, parazit görülmesi
 - Sarılık
 - Aşılanma durumu

Mateen FJ, et al. Medical conditions among Iraqi refugees in Jordan: data from the United Nations Refugee Assistance Information System. Bull World Health Organ. 2012 Jun 1;90(6):444-51.

SURVEYANS

- Vaka tanımlaması
- Kaynağın tespiti
- Etkenin saptanması
- Bulaş yolunun belirlenmesi
- Kontrol önlemleri
 - Mortalite ve morbidite $\searrow$

ENFEKSİYON GELİŞİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

- Yerleşim alanının seçimi
- Nüfus fazlalığı
- Isınma
- Yapı malzemeleri
- Temiz su
- Havalandırma
- Sanitasyon
- Doğal aydınlanma

Al-Khatib, et al. Impact of housing conditions on the health of the people at al-Ama'ri refugee camp in the West Bank of Palestine. Int J Environ Health Res. 2003;13(4):315-26.

BARINMA

BARINMA STANDARTLARI

Müşterek aktiviteler için kişi başına düşen alan	30 m ²
Kişi başına düşen barınma alanı	3.5 m ² (4.5-5.5 m ² soğuk iklimde)
Barınaklar arası mesafe	2 m minimum
Barınağın su noktasına uzaklığı	150 m maksimum
Barınağın tuvalete uzaklığı	30 m
Tuvaletle su noktası arasındaki mesafe	100 m
Yangın önleme şeridi	Her 300 m’de 75 m uzunluğunda

SU TEMİNİ

- Acil durumda kişi başına 7 L/gün
- Sonraki dönemde kişi başın 20 L/gün
- Mevcut su kaynakları
- Geçici tanklar, kuyular ...
- Su dezenfeksiyonunda klor ve bileşikleri
 - pH: 6.5-8.5
 - Fekal koliform <10 (100 ml'de)
 - Bulanıklık <5 NTU

TUVALETLER

- Acil durumda ilk gün 50-100 kişiye 1 tuvalet
- En kısa sürede 20 kişiye 1 tuvalet
- Optimal 1 aileye 1 tuvalet
- Tercihen kanalizasyona bağlantılı
- Biriktirme çukurları

KİŞİSEL HİJYEN

- Önemi vurgulanmalı
- Acil durumda geniş kitleye sabun dağıtımı
- Kişi başına 250-500 gr/ay

CESET YÖNETİMİ

- Kolera, tifüs, veba (bit, pire) ...
- Hayvanlardan korunmalı
- Gömmek, en basit metod
- Toplu mezar
- Kireçle dezenfekte edilmeli
- Ailelerin teması önlenmeli

VEKTÖR KONTROLÜ

- İnsektisitler, larvasitler ...
- Koruyucu elbise, cebinlik, perde ...
- Durgun suların, bataklıkların ıslahı

AŞILAMA

- Kızamık
- Polio
- HAV/HBV
- Difteri, tetanoz
- Pnömonokok
- Meningokok
- Kuduz
- Japon ensefaliti
- Sarı humma
- H. influenza tip B
- İnfluenza
- Varisella
- Rotavirus
- Tifo
- Kolera

AKUT SOLUNUM YOLU ENFEKSİYONLARI

- İshalli hastalıklarla en sık
- Erken tanı ve tedavi
- Barınma, beslenme iyileştirilmesi
- Kişisel hijyen
- İnfluenza aşısı

Mateen FJ, et al. Medical conditions among Iraqi refugees in Jordan: data from the United Nations Refugee Assistance Information System. Bull World Health Organ. 2012,1; 90(6):444-51.

İSHALLİ HASTALIKLAR

- ASYE ile en sık
- Temiz su
- Barınma, beslenme iyileştirilmesi
- Kişisel hijyen
- Sanitasyon
- Vaka yönetimi

*Public health impact of Rwandan refugee crisis: what happened in Goma, Zaire, in July, 1994?
Goma Epidemiology Group. Lancet. 1995 Feb 11;345(8946):339-44.*

*Mateen FJ, et al. Medical conditions among Iraqi refugees in Jordan: data from the United Nations
Refugee Assistance Information System. Bull World Health Organ. 2012,1; 90(6):444-51.*

TÜBERKÜLOZ

- Semptom ve bulguların değerlendirilmesi
- Temas öyküsü
- Fizik muayene
- Tüberkülin deri testi & IGRA
- Tarama testi pozitiflerde
 - Akciğer grafisi
 - Balgam kültür ve EZN boyama
- 6 ay – 16 yaş tüm mülteciler

KIZAMIK

- Mültecilerde önemli ölüm nedenlerinden
- Bulaştırıcılığı yüksek
- İzolasyon etkili değil
- Spesifik tedavisi yok
- Etkin korunma aşılama
- 9.ay, 12-15.ay, 4-6.yaş

TÜRKÇE

Haberler

Video

Fotoğraf

Dergi

Spor

Ekonomi

Bilim-Teknoloji

Sağlık

Yaşam

Independent: Suriye'den kolera salgını gelebilir

🕒 26 Ekim 2015

Paylaş

Independent gazetesi, Irak'ın ardından Suriye'de de kolera vakası görüldüğünü ve uluslararası bir salgın tehdidinden endişe edildiğini yazdı.

Halen Suriye'de görev yapan Suriye Amerikan Doktorlar Derneği'nin Başkanı Dr. Ahmed Tarakci, ülkede tıbbi altyapının çökmesi ve yardım örgütlerinin sınırlı erişime sahip olması nedeniyle hastalığın hızla yayılabileceğini söyledi.

Tarakci, "Çok kolay yayılır. İnsanlar ülke içinde ve dışında yer değiştiriyor, Avrupa'ya gidiyor" dedi.

KOLERA

- Hızlı yayılır
- Ağır dehidratasyon
- Yoğun sıvı replasmanı
- Kemoprofilaksi önerilmez
- Aşı etkinliği kısıtlı
- Güvenli su ve besin
- Kanalizasyon ıslahı

Arşiv

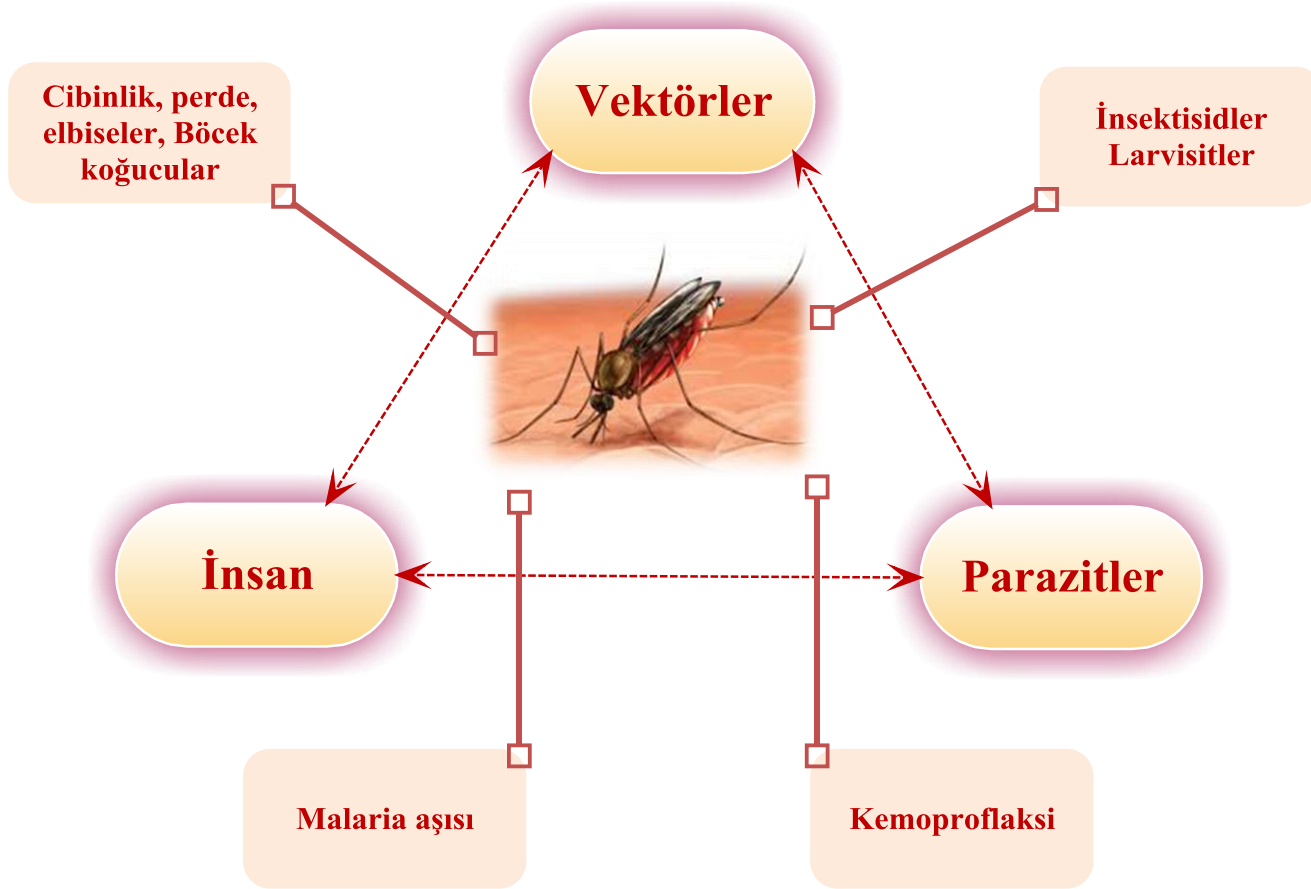
Suriye'de sadece çatışmalar değil, farklı tür ve tipteki salgın hastalıklar da ölüm getiriyor. Bunlardan biri, vaka sayısı en hızlı artan ve önü alınamayan **et yiyen bakteri**'ya da bir diğer adıyla **"bir tür şark çibani"**. Genellikle çocuklarda görülen hastalık IŞİD'in elindeki bölgelerde tıbbi müdahale yetersizliği nedeniyle daha fazla can alıyor.

LAYŞMANYAZ

- Vektörle mücadele
 - İnsektisit, larvasit
 - Kapı ve pencerelere sineklik
- Hayvan rezervuarların ortadan kaldırılması
- Enfekte insanların tedavisi

SITMA

ÖZET

Koruyucu Önlem	Yayılması Üzerine Etkisi
Kamp alanı seçimi	İshalli hastalıklar, akut solunum yolu enfeksiyonları
Temiz su	İshalli hastalıklar, enterik ateş, parazitozlar
İyi sanitasyon uygulamaları	İshalli hastalıklar, vektörle bulaşan hastalıklar, uyuz
Yeterli beslenme	Tüberküloz, sıtma, akut solunum yolu enfeksiyonları
Aşılama	Kızamık, menenjit, sarı humma, Japon ensefaliti, difteri
Vektör kontrolü	Sıtma, veba, Dengue, Japon ensefaliti, sarı humma, diğer viral kanamalı ateşler
Kişisel korunma (inseksitid, cibinlik)	Sıtma, layşmanyozis
Kişisel hijyen	Bitle bulaşan hastalıklar: Tifüs, Tekrarlayan ateş, Beş-gün ateşi
Sağlık eğitimi	CYBH, HIV/AIDS, İshalli hastalıklar
Vaka yönetimi	Kolera, Şigelloz, tüberküloz, akut solunum yolu enfeksiyonu, sıtma, Dengue, menenjit, tifüs, tekrarlayan ateş

Teşekkürler...

cartuk@gata.edu.tr